

1KM městské proměny: Karlínský viadukt ve finále prestižní evropské ceny Nový evropský Bauhaus 2025

Projekt 1 KM městské proměny, který usiluje o transformaci okolí Negrelliho viaduktu v živé a dostupné prostředí pro místní obyvatele, se stal finalistou evropské ceny New European Bauhaus Prizes 2025. V soutěži s více než 700 projekty z celé Evropy se projekt zařadil mezi šest nejlepších v kategorii „Šampioni: Upřednostňování míst a lidí, kteří to nejvíce potřebují“. Vítěz bude vyhlášen na oficiálním ceremoniálu v Bruselu dne 30. září 2025.

Za iniciativou stojí architektonická platforma CCEA MOBA, které od roku 2013 systematicky pracuje na oživení zanedbaného území podél jednoho z nejstarších mostů v Praze. Negrelliho viadukt – technická památka z roku 1850 – se mění ve veřejný prostor pro komunitní, kulturní i podnikatelské aktivity dostupné místním obyvatelům.

NEB Prizes 2025

Z opomíjeného místa živé městské prostředí

Projekt CCEA MOBA představuje jedinečný přístup k propojení péče o kulturní dědictví, udržitelnosti a podpory místních iniciativ. . Během deseti let tato iniciativa spojila neziskové organizace, obyvatele, místní i státní instituce, aby podpořily začínající tvůrce a malé podniky. První – tzv. pilotní oblouk č. 036 – byl slavnostně otevřen pro veřejnost v prosinci 2024 a další budou následovat.

Pilotní prostor slouží jako otevřené komunitní centrum pro přednášky, sousedská setkání, výstavy a další akce. Pilotní oblouk testuje nejen technické vlastnosti vestavby, ale i různé možnosti provozu a využití. Díky podpoře Hlavního města Prahy je možné prostor bezplatně využít pro nekomerční aktivity.

Ocenění

Za angažovaný přístup k záchraně a tvorbě výjimečného veřejného prostoru.

— Cena České komory architektů 2017

<https://ceskacenazaarchitekturu.cz/rocniky/2017/leto-pod-viaduktem?nominace=1>

Za inovativní proces k transformaci prostor dopravní infrastruktury pro místní obyvatele

— New European Bauhaus Prizes Finalista 2025

NEB Prizes 2025

Odkazy

<https://cceamoba.cz/projekty/viadukt-kreativni>

https://www.instagram.com/ccea_moba/

<https://viaduktkarlin.cz/>

<https://www.facebook.com/viaduktkarlin>

<https://www.instagram.com/viadukt.karlin.praha/>

Dokument České televize: Most, věc veřejná, 2016

Kontakt

Yvette Vašourková, yvette@cceamoba.cz, tel. +420 604847510

<https://www.linkedin.com/in/yvetteva%C5%A1ourkov%C3%A1-1a111219a/>

Cesta k transformaci karlínského viaduktu - dlouhodobá vize a vývoj projektu

První impulz ke změně přišel v roce 2013, kdy CCEA MOBA uspořádalo akci Trať galerií – výstavy deseti významných pražských galerií oživily jinak nevyužívaný prostor. Následovaly další intervence, letní kulturní akce a vytvoření urbanisticko-architektonické studie (2017), která navrhla komplexní revitalizaci území.

Na základě mezinárodních zkušeností bylo definováno budoucí využití oblouků:

40 % pro komerční provozy (bary, kavárny)

40 % pro kreativní aktivity (studia, dílny)

20 % pro start-upy (začínající umělce a kreativně založené občany)

Celý proces probíhá s respektem ke kulturní hodnotě viaduktu, který je národní kulturní památkou a zároveň technickým unikátem evropského významu.

Revitalizace veřejného prostranství Negrelliho viaduktu (od 2013)

Přípravné intervence, plánování a projekt CCEA MOBA

2013 Trať galerií podpořeno Nadací Vodafone Česká Republika

2016 Léto pod viaduktem podpořeno Programem švýcarsko-české spolupráce

2017 Komplexní územní studie, autor CCEA MOBA: Yvette Vašourková, Igor Kovačević, Karin Grohmannová

V současné době je vedeno územní řízení na kompletní revitalizaci okolí viaduktu

2024 Pilotní oblouk č. 036, autor CCEA MOBA: Yvette Vašourková, Igor Kovačević, Eliška Málková, Marie Štefanová)

Projekt: 2020 –2022

Realizace: 2023–2024

Zadavatel: Hlavní město Praha (TSK hl. města Prahy a.s.)

Hlavní dodavatel stavby: STRABAG a.s.

Realizace Interiéru: PKBau s.r.o.

Investice: 8 mil. Kč

Provozovatel: Trade Centre Praha a.s.

Cesta k transformaci karlínského viaduktu v prostředí pro místní obyvatele

CCEA MOBA iniciovalo kompletní revitalizaci území a prosazovalo využití oblouků pro dostupné kreativní aktivity Pražanů. Projekt odstartovala plánovaná rekonstrukce viaduktu zajišťovaná Správou železnic v roce 2010. Projekt se zaměřoval na technické řešení samotné stavby, nikoliv na okolí nebo prostory pod oblouky. Spoluprací s místními spolky, obyvateli a umělci začal tým CCEA MOBA upozorňovat na potenciál tohoto místa. První akcí byla Trať galerií v roce 2013, kdy deset významných pražských galerií (např. MeetFactory, Galerie NTK, Drdova Gallery, Futura, Divus, TranzitDisplay) připravilo instalace pod oblouky viaduktu. Dosud zanedbané místo, dříve sloužící jako ilegální parkoviště, skládka a prostor pro drogové dealery, ožilo na tři dny uměním, hudebními produkcemi, performancemi a přednáškami.

V roce 2014 se podařilo převést pozemky pod oblouky na Hlavní město Prahu. Město tak získalo veřejné prostory a prostory pod oblouky, zatímco pozemky pod pilíři viaduktu připadly správci viaduktu – Správě železnic. Vznikla také první studie revitalizace okolí viaduktu. Na základě zkušeností z podobných projektů v Paříži, Vídni a Curychu bylo klíčové zajistit, aby nové prostory sloužily místním obyvatelům a drobným podnikatelům, kteří často nemají přístup k dostupným prostorům v nových developerských projektech. Cílem se stalo vytvoření možností pro dostupné využití oblouků tak, aby zlepšovaly kvalitu veřejného prostoru a zároveň minimalizovaly riziko gentrifikace.

V roce 2017 vznikla komplexní urbanisticko-architektonická studie, která řešila nejen nové využití oblouků, ale také zlepšení propustnosti území směrem k Vltavě, se zvláštním důrazem na pěší pohyb. Negrelliho viadukt leží na hranici historické Prahy a Karlína – prvního pražského průmyslového města založeného v 18. století. Jedná se o první pražský železniční most, který spojoval Vídeň s Prahou a Drážďany. Tato technická stavba z roku 1849, dlouhá jeden kilometr, patřila v 19. století k nejdelším svého druhu v Evropě. Po Karlově mostě je druhým nejstarším mostem v Praze a zároveň národní kulturní památkou. Komplexní rekonstrukce viaduktu byla zahájena v roce 2017 s tím, že revitalizace okolí a samotné využití oblouků bude řešeno v samostatné fázi po dokončení opravy mostu, který má nově sloužit jako železniční spojení mezi centrem Prahy a letištěm.

V roce 2019 schválila Rada Hlavního města Prahy unikátní strategii využití prostor pod oblouky, kterou navrhlo CCEA MOBA:

- 40 % pro komerční využití (např. bary, bistra),
- 40 % pro kreativní využití (studia, dílny),
- 20 % pro start-upy a začínající umělecké nebo podnikatelské projekty.

Po dokončení stavebních prací v roce 2020 byla zahájena příprava prvního pilotního oblouku, který byl slavnostně otevřen v prosinci 2024. Ten testuje nejen technické aspekty (např. vibrace, teplotu, vlhkost), ale především možnosti nového provozu. Prostory jsou nyní k dispozici k pronájmu pro komerční i nekomerční využití. Pro sousedská setkání a další komunitní aktivity je možné prostor díky podpoře města využívat zdarma. Paralelně pokračují projektové práce na komplexní proměně celého území s využitím dalších 49 oblouků.

Proces

2012

Prostory pod oblouky a podél viaduktu byly využívány jako nelegální parkoviště a skládka odpadu.

2013

CCEA MOBA ve spolupráci s deseti pražskými galeriemi zorganizovalo projekt Trať galerií Praha, jehož cílem bylo upozornit na potenciál nového využití prostoru po plánované rekonstrukci stavby, kterou od roku 2010 připravovala Správa železnic. Projekt se zaměřoval na technické řešení samotné stavby, nikoliv na okolí nebo prostory pod oblouky.

2014

CCEA MOBA doporučilo zástupcům Hlavního města Prahy, aby v rámci připravované směny pozemků převedli pozemky pod oblouky na město a pozemky pod pilíři na správce viaduktu – Správu železnic.

2015

Ve spolupráci s Karlín Group uspořádalo CCEA MOBA symposium Negrelliho viadukt = kreativní inkubátor, kde se u jednoho stolu setkali zástupci města, Správy železnic, Národního památkového ústavu, projektanti ze SUDOPu a hostující architekti – autoři rekonstrukcí viaduktů z Vídně, Berlína a Curychu.

2016

CCEA MOBA zrealizovalo projekt Léto pod viaduktem s cílem testovat budoucí proměnu veřejného prostoru v okolí viaduktu. Během letních měsíců se místo proměnilo v prostor pro setkávání a odpočinek. Byla zde instalována hřiště na volejbal, ping-pong a basketbal, pódium, letní bar a relaxační lehátka.

2017

Městská část Praha 8 schválila koncepční studii Revitalizace území.

2018

Byla zahájena plánovaná kompletní rekonstrukce viaduktu ze strany Správy železnic.

2019

Záměr CCEA MOBA na revitalizaci území schválila Rada Hlavního města Prahy. Pod oblouky má vzniknout přes čtyřicet dostupných nájemních prostor. V rámci záměru byla přijata unikátní strategie využití těchto prostor tak, aby byly dostupné pro podnikání místních obyvatel: 40 % pro komerční využití (bary, bistra apod.), 40 % pro kreativní činnost (studia, dílny) a 20 % pro start-upy a začínající umělecké projekty.

2020

CCEA MOBA zahájilo přípravu projektu Pilotního oblouku.

2021

Projekt převzal odbor dopravy Hlavního města Prahy a spolu s Technickou správou komunikací (TSK) probíhalo zpřesnění návrhu.

2022

Ve spolupráci s TSK bylo zajištěno stavební povolení.

2023

Generálním dodavatelem pilotního oblouku byla společnost Strabag a.s..

2024

V prosinci proběhlo otevření Pilotního oblouku s možností jeho využití pro občanské a komunitní aktivity. Po dobu dvou let bude testován jak provozní potenciál, tak technické vlastnosti prostoru.

2025

V tuto chvíli pokračují projekční práce na revitalizaci celé lokality, probíhá územní řízení na celou lokalitu s cílem revitalizovat veřejný prostor kolem viaduktu a zpřístupnit pro dostupné aktivity místních dalších 49 oblouků.